

تجربه مثال

حاوی یکصد تجربه موفق فعالان فرهنگی مساجد کشور

در عرصه تربیت دینی

محمد مهدی نجفانی

سرشناسه	: نجاتی، محمد مهدی، ۱۳۲۰-
عنوان و نام پدیدآور	: ت. مثل تجربه: حاوی یکمصد تجربه موفق فعالان فرهنگی مساجد کشور / محمد مهدی نجاتی.
مشخصات نشر	: مشهد: کتابدار توس، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری	: ۲۴۸ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۶۳۱۴-۱۳-۶
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: مسجدها-- ابراب-- برنامه های فرهنگی
موضوع	: خودسازی (اسلام)
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۰۸۰۷۲۳۵/۲۶۱BP
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۷۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۵۲۸۱۹۱

حاوی یکمصد تجربه موفق فعالان فرهنگی

مساجد کشور در عرصه تربیت دینی

محمد مهدی نجاتی

انتشارات کتابدار توس

نوبت چاپ: اول

قطع: رقعی

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۳۱۴-۱۳-۶

تلفن های مولف: ۰۹۱۵۷۵۹۱۵۷۳-۰۹۳۵۴۴۲۷۵۷۸

(توزیع و پخش)

تعداد صفحه: ۲۴۸

قیمت: ۳۵۰۰

چاپخانه: نیکو (سعید سابق)

حق چاپ محفوظ است

فهرست

- ۱۳ تجربه اول: جدول محاسبه نفس
- ۱۵ تجربه دوم: جدول آسمانی شدن
- ۱۷ تجربه سوم: جدول خوبی ها و بدی ها
- ۱۹ تجربه چهارم: پله پله تا ملاقات خدا
- ۲۱ تجربه پنجم: اعطای گواهینامه نوجوان
- ۲۵ تجربه ششم: نمازهای انگلی
- ۲۹ تجربه هفتم: آگهی پذیرش مکبر و مؤذن نماز
- ۳۱ تجربه هشتم: کارت امتیاز نماز
- ۳۳ تجربه نهم: قرآن را بفهمیم
- ۳۵ تجربه دهم: نام خود را در قرآن پیدا کنید
- ۳۷ تجربه یازدهم: از کجا آمده ام، آمدنم بهر چه بود
- ۴۱ تجربه دوازدهم: ماشاءالله ! حزب الله
- ۴۳ تجربه سیزدهم: شبهه قشنگ حرف زدن
- ۴۵ تجربه چهاردهم: دنج ترین کنج خلوت با خدا
- ۴۷ تجربه پانزدهم: شماره تلفن تماس با خدا
- ۵۱ تجربه شانزدهم: ورودی کاربر رایانه
- ۵۳ تجربه هفدهم: مناظره "الف" با "یاء"
- ۵۵ تجربه هجدهم: اتاق مهد شبستانی
- ۵۷ تجربه نوزدهم: از تو می خواهم خدا
- ۵۹ تجربه بیستم: ایول شاگرد بهلول عاقل
- ۶۱ تجربه بیست و یکم: یاشو نمازت قضا نشه

- ۶۳ تجربہ بیست و دوم: قصہ ناتمام
- ۶۵ تجربہ بیست و سوم: یک مصرع شعر برای آقا
- ۶۷ تجربہ بیست و چهارم: تا زنده ایم رزمندہ ایم
- ۷۱ تجربہ بیست و پنجم: چلہ ای با داداش شہیدم
- ۷۳ تجربہ بیست و ششم: اگر کاوہ زندہ بود...
- ۷۵ تجربہ بیست و ہفتم: ہر پلاک! یک ملاک
- ۷۹ تجربہ بیست و ہشتم: مسلم یک! مسلم دو
- ۸۱ تجربہ بیست و نہم: بچہ ہای گردان کمیل
- ۸۳ تجربہ سی ام: کیہ کیہ ہر می زنہ؟
- ۸۵ تجربہ سی و یکم: اردوی "نمایش زندگی"
- ۸۷ تجربہ سی و دوم: دفن تابوت "مانمی توانیم"
- ۹۱ تجربہ سی و سوم: مراسم سوزاندن صفات بد
- ۹۳ تجربہ سی و چہارم: سفارش سید ابن طاووس
- ۹۷ تجربہ سی و پنجم: دست بوسی مامان و بابا
- ۹۹ تجربہ سی و ششم: دفتر مشق تربیت
- ۱۰۱ تجربہ سی و ہفتم: خیمہ ہای مہدویت
- ۱۰۳ تجربہ سی و ہشتم: ہمیار خادم مسجد
- ۱۰۵ تجربہ سی و نہم: بہت بگم! بہش بگو
- ۱۰۷ تجربہ چہلم: صندلی غیر داغ
- ۱۰۹ تجربہ چہل و یکم: یک دانہ تسبیح کریلا
- ۱۱۱ تجربہ چہل و دوم: آینہ
- ۱۱۳ تجربہ چہل و سوم: زنگ تفریح خندہ
- ۱۱۵ تجربہ چہل و چہارم: کارتوں "گوریل انگوری"
- ۱۱۷ تجربہ چہل و پنجم: نقشہ گنج "کاپیتان لیک"
- ۱۱۹ تجربہ چہل و ششم: دوستی ہای خالہ خرسکی
- ۱۲۳ تجربہ چہل و ہفتم: یکی بود یکی نبود
- ۱۲۵ تجربہ چہل و ہشتم: دنیا رو بوم نقاشی

- ۱۲۷ تجربه چهل و نهم: بفرمایید جوجه کباب!
- ۱۲۹ تجربه پنجاهم: اعتکاف کله گنجشکی
- ۱۳۱ تجربه پنجاه و یکم: توپ شیطان
- ۱۳۳ تجربه پنجاه و دوم: هجرت به مسجد محله
- ۱۳۵ تجربه پنجاه و سوم: پیمان شجره
- ۱۳۷ تجربه پنجاه و چهارم: حوضچه ی ماهی های دیو و پری
- ۱۳۹ تجربه پنجاه و پنجم: هزار ماهی قرمز
- ۱۴۱ تجربه پنجاه و ششم: بفرمایید تو، دم در بد!
- ۱۴۳ تجربه پنجاه و هفتم: بزرگ شدی، چه کاره می شوی؟
- ۱۴۵ تجربه پنجاه و هشتم: من می توانم.... اگر
- ۱۴۷ تجربه پنجاه و نهم: منم بچه مسلمان
- ۱۴۹ تجربه شصتم: پلاک دوازده
- ۱۵۱ تجربه شصت و یکم: قطار حیرت: تونل وحشت
- ۱۵۳ تجربه شصت و دوم: سوگند گروهی
- ۱۵۵ تجربه شصت و سوم: دیگه چه خبر
- ۱۵۷ تجربه شصت و چهارم: از تو به یک اشارت
- ۱۵۹ تجربه شصت و پنجم: ایستگاه واکس صلواتی
- ۱۶۱ تجربه شصت و ششم: پسر مادران شهید
- ۱۶۳ تجربه شصت و هفتم: تعاونی مسکن آخرتی
- ۱۶۵ تجربه شصت و هشتم: بر بال ملائکه
- ۱۶۷ تجربه شصت و نهم: کربلا منتظر ماست بیا تا برویم
- ۱۶۹ تجربه هفتادم: ایستگاه آخر بصائر
- ۱۷۱ تجربه هفتاد و یکم: روز هیات امانه
- ۱۷۳ تجربه هفتاد و دوم: دوره ضمن خدمت خادمان مساجد
- ۱۷۵ تجربه هفتاد و سوم: انتخابات هیات امانه
- ۱۷۷ تجربه هفتاد و چهارم: سرگرمی های سرکاری

- ۱۷۹ تجربہ ہفتاد و پنجم: تشویق های اردویی
- ۱۸۱ تجربہ ہفتاد و شش: کلاه فکر
- ۱۸۳ تجربہ ہفتاد و ہفتم: روش های تربیتی اردو
- ۱۸۵ تجربہ ہفتاد و ہشتم: ذغال نویسی روی دیوار
- ۱۸۷ تجربہ ہفتاد و نہم: مائدہ آسمانی
- ۱۸۹ تجربہ ہشتادم: سرزمین جبهہ ہا یادش بخیر
- ۱۹۱ تجربہ ہشتاد و یکم: روز شمار تاریخ
- ۱۹۳ تجربہ ہشتاد و دوم: بابای من و جبهہ
- ۱۹۵ تجربہ ہشتاد و سوم: ماکریمم توان ما
- ۱۹۷ تجربہ ہشتاد و چہارم: سلام علیکم
- ۲۰۱ تجربہ ہشتاد و پنجم: یار رفیق من لا رفیق لہ
- ۲۰۳ تجربہ ہشتاد و ششم: مسئولیت من در گروہ
- ۲۰۷ تجربہ ہشتاد و ہفتم: کاریکلماتور
- ۲۰۹ تجربہ ہشتاد و ہشتم: سر زد از افق
- ۲۱۱ تجربہ ہشتاد و نہم: تئوری منع و امتناع
- ۲۱۳ تجربہ نودم: شمارہ تلفن ہمراہ خدا
- ۲۱۵ تجربہ نود و یکم: نامہ ای بہ خودم
- ۲۱۷ تجربہ نود و دوم: لیگ برتر کلاغ پر
- ۲۱۹ تجربہ نود و سوم: یاور تخریبچی من
- ۲۲۱ تجربہ نود و چہارم: چہل منزل تا خدا
- ۲۲۳ تجربہ نود و پنجم: با اسامہ تا دو وہہ
- ۲۲۵ تجربہ نود و ششم: خورده و نخورده
- ۲۲۷ تجربہ نود و ہفتم: مزرعہ آخرت
- ۲۲۹ تجربہ نود و ہشتم: سہ میم
- ۲۳۱ تجربہ نود و دوم: کلاس درس سیزده بدر
- ۲۳۳ تجربہ صدم: طرح بحث در حلقہ
- ۲۳۷ سخن آخر: کولہ پشتی

دیباچه

خوش بود گر محک تجربه آید به میان

تا سیه روی شود هر که در او غش باشد

این کتاب، حاصل بیست سال کار فرهنگی مستمر در مسجد و تشکل‌های دینی و نیز بیش از یک دهه نشست و برخاست و تعامل و مباحثات مؤلف از نزدیک با فعالان فرهنگی مساجد کشور است.

بخشی از تجربیات ارائه شده در این کتاب، برگرفته از دو سال و اندی مسئولیت صفحه‌ی مسجد توسط مؤلف در روزنامه قدس و معاونت فرهنگی اتحادیه انجمن‌های اسلامی دانش آموزان خراسان، در اواخر دهه هفتاد است.

بخش دیگری از این کتاب کاملاً کاربردی و آموزشی، که به شیوه کارگاهی ارائه گردیده، ماحصل تجربیات ثبت شده در دو دوره تدریس همایش کشوری "اندیشه‌های آسمانی" با موضوع "مدیریت مسجد و فعالیت‌های جمعی" ویژه مدیران کانون‌های فرهنگی هنری مساجد وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در مشهد مقدس می‌باشد و در نهایت بخش دیگری از تجربیات بازگو شده در این کتاب، نتیجه دو سال فعالیت نویسنده در ستاد صالحین خراسان رضوی و سرکشی و بازدید از حلقه‌های تربیتی مساجد استان و نیز تدریس در دوره‌های کشوری شجره طیبه صالحین است. علاوه بر این در این کتاب ده‌ها نمونه از تجربه‌های موفق

تشکل‌های دینی و فعالان فرهنگی شرکت‌کننده در جشنواره "طرح‌ها و اندیشه‌های" خراسان رضوی بازگو شده، که نویسنده جزء هیأت داوران این جشنواره استانی بوده است. همچنین در این کتاب، به برخی ایده‌های برتر موجود در سه دوره اجرای طرح "مسجد ما" توسط شهرداری مشهد اشاره شده است که مناسب اجرا در مساجد کشور می‌باشد.

شایان ذکر است مخاطبان این کتاب، قبل از مطالعه آن می‌بایست حتماً به سه نکته اساسی و حایز اهمیت در بهره‌برداری و فهم هر چه بهتر مطالب این نوشتار توجه و تأمل نمایند.

نکته اولی که قبل از شروع مطالعه کتاب "ت مثل تجربه" توجه به آن لازم است دانستن این مطلب است که امروزه بیش از نود درصد کانون‌های فرهنگی، تشکل‌های دینی و فعالان عرصه تربیت در مساجد کشور کاسه چه کنم؟! چه کنم؟! در دست گرفته‌اند و با شیوه‌های مختلف جذب جوانان و نوجوانان به برنامه‌های تربیتی دینی آشنا نیستند لذا بر این اساس، در این کتاب، سعی شده است تا یکصد تجربه موفق که به جذب و گرایش کودکان، نوجوانان و جوانان این مرز و بوم به اسلام و تربیت دینی مؤثر بوده است اشاره شود تا مخاطبان کتاب با مطالعه آن، به شیوه‌ها و متدهای تازه و ایده‌های جدید و نو دست یابند و با کوله باری از تجربیات گوناگون و جدید، راه پرفراز و نشیب خود را در عرصه مقدس و ارزشمند تلاش و مجاهدت فرهنگی و تربیت دینی، با نوآوری و خلاقیت و ابتکار بیش از پیش طی نمایند و زمینه ظهور حضرت صاحب الامر، منجی عالم بشریت، امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف را انشاءالله فراهم آورند.

نکته دوم در ارتباط با مطالعه این کتاب آن است که بدانیم حتی بدون تغییر و اصلاح ساختارهای غلط موجود در عرصه فرهنگی و دستگاه‌ها و

نهادهای متولی امر، بدون بودجه و امکانات آنچنانی و بدون تخصیص یارانه و سوبسید کار فرهنگی هم می‌توان با دستی خالی، اما اندیشه‌ای مملو از عشق و ارادت به پیشبرد اهداف متعالی جبهه حق و نیز داشتن انگیزه‌ای به شور و حرارت دهه اول انقلاب و سالهای دفاع مقدس، صحنه‌هایی تحسین برانگیز از عشق و ایثار و مجاهدت در جبهه مقابله با جنگ نرم دشمنان اسلام و این سرزمین را خلق کرد که استکبار جهانی را سر در گم و متحیر کند و مخالفان راه خدا را مستأصل نماید.

تجربیهایی که با چاشنی عشق و اخلاص، غیرت دینی را ضمیمه مجاهدت و ایثار کرده و در آستان جانان، تحفه‌ای است ناچیز که موری به درگاه سلیمان می‌برد و از آنجا که می‌داند وعده الهی **"لا یكلف الله نفساً الا وسعها"** وعده ای است به حق، تخلف ناپذیر و قطعی، پس انتظار دریافت صله دارد فقط از پیشگاه حضرت دوست، پروردگار بی همتا و مگر نه این است که: **"ان تنصر الله ینصرکم و یثبت اقدامکم"** و در این راه پر فراز و نشیب و دشوار چه صله‌ای ارزشمندتر از ثبات قدم برای ادامه مسیر که کمترین اجر و پاداش خلود و جاودانگی در فردوس برین است و اگر هدایت و تربیتی در پس این کار باشد که حتماً هست محشور شدن با انبیاء الهی را در پی خواهد داشت، پس به تعبیر زیبای لسان الغیب حافظ شیرازی:

فرصت شمر طریقه رندی که این نشان

چون راه گنج بر همه کس آشکار نیست

و مگر اینگونه نیست که در این عرصه خطیر رسالت و مسئولیت، همواره این مضمون عالی صادق است که ای اسیران قفس خاک به خاطرتان بسپارید که:

چون در معنی زنی بازت کنند

پرفکرت زن که شهبازت کنند

و نکته سوم در خصوص مطالعه کتاب "ت مثل تجربه" یادآوری این نکته است که تمامی تجربیات ارائه شده در این کتاب، گردآوری، تنظیم، بازنویسی و پروراندن شده توسط مؤلف می‌باشد و تنها عنوان و ایده اولیه آن برگرفته از تجربیات موفق فعالان فرهنگی مساجد کشور است که طراح، فاعل و عامل این حرکت ارزشمند بوده‌اند.

همچنین به جهت هرچه بیشتر کاربردی شدن محتوای این کتاب هر تجربه، شامل چهار بخش مجزا می‌باشد که عبارتند از: عنوان تجربه، شرح تجربه، هدف از اجرای تجربه و بیان نکات مرتبط تکمیلی در ارتباط با آن. در پایان مقدمه، لازم به ذکر است داشتن و استفاده از این کتاب به تمامی ائمه جماعات مساجد کشور، روحانیون طرح هجرت و مستقر، دبیران پرورشی، طلاب حوزه‌های علمیه و فعالان فرهنگی تربیتی تشکلهای دینی در سرتاسر میهن عزیزمان ایران اسلامی توصیه می‌شود باشد که ره توشه واپسین فردای و انفسای همه ما گردد.

به هرزه بی می و معشوق عمر می‌گذرد

بطالتم بس از امروز کار خواهم کرد

محمد مهدی نجاتی - مشهد مقدس

سیزده رمضان ۱۳۹۰ ه. ش

تجربه اول

عنوان تجربه: جدول محاسبه نفس

شرح تجربه

در این تجربه، جدولی تهیه می‌شود که شامل سه بخش "مشارطه"، "مراقبه" و "محاسبه" ویژه گروه سنی راهنمایی، دبیرستان و بالاتر از آن است. مطابق دستورالعمل اجرایی این جدول، مخاطب ابتدای هر روز با خود شرط می‌کند تا در انجام اعمال نیک و ترک بدیها تلاش نماید و در طول روز نیز به مراقبت از این مشارطه خویش می‌پردازد. در خاتمه و در مرحله پایانی، شب‌ها قبل از خواب، مخاطب جدول "حاسبوا قبل ان تحاسبوا" به حسابرسی از نفس خود می‌پردازد و امتیازات مثبت و منفی گفتار و کردار خود را در طول روز، با دقت محاسبه و تعیین می‌کند.

هدف از اجرای تجربه:

عادت به حسابرسی از نفس، تمرین انجام اعمال نیک و ترک اعمال زشت به صورت تدریجی

نکته مرتبط تکمیلی:

رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله در ضرورت محاسبه نفس می‌فرماید: «حاسبوا انفسکم قبل ان تحاسبوا» یعنی: پیش از آنکه به حسابتان برسند، خود را ارزیابی کنید.^۱

امام صادق علیه السلام نیز خطاب به پسر جندب می‌فرماید: ای پسر جندب! بر هر مسلمانی که ما را می‌شناسد لازم است که در شب و روز، عملش را بر خود عرضه کند و حسابگر خویش باشد، پس اگر عمل خوبی یافت بر آن بیفزاید و اگر عمل بدی یافت از آن استغفار نماید تا در رستاخیز خوار نگردد.^۲

همچنین امام موسی ابن جعفر علیه السلام به هشام ابن حکم در این باره فرموده‌اند: «لیس منا من لم يحاسب نفسه فی کل یوم» از [خاصان] ما نیست کسی که روزانه به حساب خود رسیدگی نکند.^۳

۱. بحار الانوار، ج ۶۷، ص ۷۳

۲. بحار الانوار، جلد ۷۸، ص، ۲۷۹

۳. شرح غرر الحکم ج ۷، ص ۳۸۹